

HILAS

Mošoviec

XXXVI. ROČNÍK

ČÍSLO 1

FEBRUÁR 2008

NA ÚVOD

Tak, ako každoročne, využívam túto príležitosť mimo osobného kontaktu, aby som sa Vám, vážení občania, prihovril.

Keď sa obhliadneme do roku minulého, určite uvidíme, že to bol rok výrazný a viditeľný pre založenie ďalšieho rozvoja obce. A to po stránke spoločenskej, kultúrnej, ale aj zveľadovania obecného majetku formou výstavby, resp. rekonštrukcie jestvujúcich objektov.

Práca na komunálnej úrovni v samospráve potrebuje stále veľa energie, tvorivosti, nápadov, ale hlavne veľa trpezlivosti, aby sa podaril splniť zámer pri výkone kompetencií, ktoré nám štát zveruje.

Úlohy, ktoré máme a ktoré nás čakajú, vyžadujú od ich vykonávateľov na ich zvládnutie odbornú pripravenosť. Zodpovednosť našej samosprávy je veľmi široká a vzťahuje sa na tieto subjekty, ktoré v obci riadime: Materská škola, Základná škola J. Kollára, Základná umelecká škola a tiež samostatná podnikateľská organizácia ŠRZ Drienok. Tiež napomáhame všetkým fungujúcim organizáciám, zabezpečujeme sociálnu starostlivosť, riešime problémy širokej občianskej pospolitosti a pod. Ako zriaďovatelia či vykonávatelia týchto aktivít nesieme za ne plnú zodpovednosť.

V roku 2008 sa musíme zodpovedne pripraviť a realizovať zavedenie EURA vo všetkých dokumentoch obce, zavedenie novej meny v praxi. V súvislosti so zavedením EURA musíme rozpočtami garantovať, aby sme neohrozovali splnenia kritérií výšky deficitu verejných financií. Okrem tejto trvalej a systematickej pozornosti sa s plnou vážnosťou venujeme aj zložitej problematike čerpania prostriedkov z EUROFONDOV. Nesprávne koncipované kritériá pre ich získavanie pre obce v celom tomto procese vylučujú obce namiesto toho, aby nás k účasti výrazne motivovali.

Už len samotný monitorovací proces je veľmi zložitý, skrátka byrokraticky pripravený.

V školstve ide napríklad o limit počtu žiakov škôl nad 200, obmedzenie pre obce do 2000 obyvateľov a aj platenie 19 % DPH, že nebude oprávneným nákladom. Týmto opatreniami pre obce budú tak projekty nedostupné.

Dnes si myslím, že každú obec možno z pohľadu jej vedenia porovnať s hospodárskym podnikom, nakoľko pri riadení obce sa prelínajú rozmanitosti funkcií, zložitosti obsahujúce všetky stránky života, legislatívneho postavenia, sú také náročné, ktoré hospodárske subjekty nemajú.

Vzhľadom k tomu, že obec má svoju bohatú históriu, prítomnosť

i budúcnosť, usilujeme sa permanentne tieto procesy zvládnuť tak, aby sme sa spoločne pričínili, aby sme sa rozvíjali, aby sme boli dobrým miestom na život nielen súčasným, ale aj budúcim obyvateľom, aby sa v našej obci žilo lepšie, krajšie, pokojnejšie. Rok, kto-

rý nás čaká, bude pestrý. Či už pripravované oslavy narodenia nášho slávneho rodáka Jána Kollára, Mošovský jarmok a ďalšie spoločensko - športové podujatia vrátane návštevy družobnej obce Lalič pri príležitosti 40-ročného jubilea vzájomnej družby apod. Tiež v oblasti ďalšej výstavby, rekonštrukcií chceme urobiť čo najviac, aby naša obec skrásnela. Pevne verím, že aj súkromné obydlia si, vážení spoluobčania,

podľa svojich možností skráslite, aby symbióza obce bola aj navonok viditeľná.

Preto do roku 2008 a ďalších si želim a prajem nám všetkým, aby sme si rozumeli, tolerovali sa navzájom a spoločne využívali pozitívnu energiu, invenciu, pretože to všetko budeme potrebovať na rôznych pracovných postoch nielen nás, volených pracovníkov, ale v celej škále.

Za prácu v uplynulom období chcem poďakovať všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o jej rozkvet, o jej zveľadenie, o spríjemnenie bývania v nej. Ďakujem všetkým, ktorým problematika našej obce nie je ľahostajná. **Ing. Ján Žirko**, starosta obce

K novoročným stretnutiam každý rok patria stretnutia zástupcov miestnych samospráv s prezidentom SR. Dňa 16. januára 2008 prijal zástupcov predsedníctva ZMOS-u prezident SR Ivan Gašparovič. Stretnutia sa zúčastnil aj starosta našej obce Ján Žirko.

Životné prostredie a odpady v ňom

Už tradične sa na týchto miestach zmiňujeme o problematike nakladania s odpadmi, ktoré vznikajú na území obce, ich zberom, triedením ale aj otázkami, koľko finančných prostriedkov na túto činnosť vynakladáme. Ak porovnáme výšku nákladov za celé o d p a d o v é hospodárstvo obce v roku 2007, tak jednoznačne to bol rok rekordný nielen

čo sa týka nákladov, ale čo je oveľa závažnejšie, dokázali sme vyprodukovať o 54 ton komunálneho odpadu viac ako v roku 2006. To je ten odpad, ktorý technické služby odvezú z našich smetných nádob a veľkoobjemových kontajnerov a uložia ho na skládku. Medziročný nárast o 28 % je naše najhoršie vysvedčenie, aké sme v tejto oblasti mohli dostať napriek tomu, že pol roka bol k dispozícii nový zberný dvor zriadený práve za účelom zníženia množstva odpadu ukladaného na skládku. Tento hrozivý nárast svedčí o ľahostajnom prístupe nielen k životnému prostrediu, ale aj k vlastným peniazom, ktoré platíme za komunálny odpad. Je na mieste otázka, dokedy bude obec ochotná a aj schopná za takýchto podmienok doplácať za každého platiteľa poplatku rozdiel medzi nákladmi za odpady a vybranými poplatkami od občanov. Pokiaľ nedôjde aspoň k zastaveniu tohto nárastu, jediná možnosť vyrovnania tohto rozdielu je zvýšenie poplatku o 60,- až 70,- Sk na osobu ročne, čo si určite nikto neželá.

Za súčasne platného systému nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi je povinný každý pôvodca sa do tohto systému zapojiť zo zákona. To znamená, že každý prispieva na jeho likvidáciu formou poplatku za osobu v rovnakej výške, ale pri tvorbe odpadu už toto pravidlo rovnosti neplatí. Niekomu nepostačuje na vyprodukovaný domový odpad jedna smetná nádoba

a požaduje odvoz odpadu vo vyložených vreciach, kým od iného sa vyváža poloprázdna nádoba. S istotou možno tvrdiť, že tí prví netriedia a doplácajú na nich tí, čo triedia zodpovedne. Počnúc rokom 2008 Technické služby započítajú každé dve vrecia ako vývoz jednej smetnej nádoby za poplatok. Treba len veriť, že dlhodobou pripravovaná nová legislatíva v tejto oblasti súčasny stav zmení a umožní spravodlivejší prístup podľa zásady - viac odpadu, vyšší poplatok a naopak.

Obec vytvorila a neustále zlepšuje podmienky na to, aby s každým druhom odpadu mohol jeho pôvodca nakladať v medziach zákona a bez záťaže životného prostredia. Stačí pohľad do okolia ciest, v poslednom čase už aj poľných. A vrecia s odpadom, stavebný odpad, odpad zo záhrad sú už akoby súčasťou prírody. Tu sa už ťažko dá hovoriť o zodpovednosti, to je úmyselné konanie zbabelých jednotlivcov, ktorí sa pod rúskom tmy alebo v domnienke, že ich nikto nevidí, zbavujú svojho podielu na obraze krajiny a je im jedno, čo sa deje mimo ich vlastného dvora. Očakávať zmenu v správaní sa týchto jednotlivcov hoci aj pod hrozbou pokuty je málo pravdepodobné, lebo aj pri fotografickom dôkaze sú schopní tvrdiť, že sa odpadu nezbavovali ale ho odvážali...

Je našou povinnosťou zamerať sa na mladú generáciu, aby sa jej už od najnižšieho veku vštepovalo dostatok informácií z tejto oblasti a pokiaľ ich nemá z rodinného prostredia, je na rade škola, ktorá môže bez finančných nárokov túto úlohu prevziať. Dôkazom toho, že to v praxi funguje, a s výbornými výsledkami, sú školy v obciach, ktoré môžu byť v problematike odpadov životného prostredia príkladom aj pre nás.

Ing. Jaroslav Tesák, zamestnanec obce

ROEP po roku

V januári uplynul rok od vyhlásenia konania Správou katastra Turčianske Teplice o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim (ROEP) v katastrálnom území Mošovce. Zároveň s vyhlásením bola ustanovená komisia, ktorá spolupracuje so štátnymi orgánmi, účastníkmi konania, zabezpečuje a zhromažďuje podklady potrebné pre zostavenie registra. Hneď po svojom ustanovení zástupcovia obce v komisii pripravili vo februári 2007 stretnutie so spracovateľom ROEP-u a Správy katastra Turčianske Teplice, na ktorom boli občania oboznámení o možnosti doplnenia údajov, poskytnutí informácií o pozemkoch v ich užívaní, právnych vzťahoch k nim, ktoré sú im známe a ktoré môžu pomôcť pri vysporiadaní vlastníckych vzťahov. Po roku nebolo podané ani jedno oznámenie, z čoho by sa dalo usudzovať, že v katastrálnom území Mošovce je vlastníctvo k pozemkom vysporiadané a nie je čo riešiť. Skutočnosť je iná, čo potvrdzuje zoznam tzv. neznámych vlastníkov spracovateľa ROEP-u, ktorý obsahuje vyše tristo päťdesiat mien, ku ktorým nie sú známe identifikačné údaje (rodné číslo, dátum narodenia, adresa pobytu, prípadne dátum úmrtia, ak dotyčná osoba už nežije). Na doplnenie identifikačných údajov ostáva ešte čas do konca marca, pokiaľ sa tak nestane, budú títo vlastníci považovaní za neznámych.

Nielen z uvedeného dôvodu, ale aj z vlastného záujmu by si mal každý vlastník nehnuteľnosti overiť na katastrálnom úrade v správe ktorého nehnuteľnosť vlastní, či sú jeho vlastnícke práva zapísané na liste vlastníctva. Mnohí sa to často dozvedajú až pri prevode vlastníctva (dedičstvo, darovanie, preukázanie vlastníctva), že ich vlastnícky vzťah nie je zapísaný na liste vlastníctva, čo môže spôsobiť nemalé problémy zvlášť v naliehavých prípadoch pri správe a nakladaní s vlastným, nehnuteľným majetkom.

Ing. Jaroslav Tesák, zamestnanec obce

Ako sme hospodárili v roku 2007

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 24. 11. 2006 schválilo rozpočet na rok 2007, v zmysle ktorého obec Mošovce hospodárila počas celého roka.

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2007 hlavným zdrojom príjmu obce je daň z príjmu fyzických osôb, poskytnutá zo štátneho rozpočtu, z ktorých obec financuje MŠ, ZUŠ, v ZŠ školskú jedáleň a školskú družinu. Ostatné finančné prostriedky sú použité na financovanie potrieb v obci. Finančné prostriedky poskytnuté ako dotácia na prenesený výkon štátnej správy môžu byť použité len na tie výdavky, na ktoré boli konkrétne poskytnuté (financovanie ZŠ, matrika). Dôležitým zdrojom príjmu sú dane od fyzických a právnických osôb, ktoré pôsobia v našej obci (daň z nehnuteľností), rôzne poplatky, dividendy, bankové úroky a poskytnuté dotácie. V roku 2007 obec hospodárila s príjmami v celkovej hodnote 31 381 tis. Sk.

Bežné príjmy obce (tis. Sk)

Dotácie zo ŠR v rámci VS	6 326
Daň z príjmu FO	19 030
Daň z nehnuteľností	1 248
Daň za komunálny odpad	424
Ostatné dane	460
Dividendy	65
Nájom nehnuteľností	343
Poplatky	1 187
Bankové úroky	105
Ostatné príjmy	296

BEŽNÉ PRÍJMY SPOLU	29 484
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	1 897
PRÍJMY SPOLU	31 381

Čerpanie finančných prostriedkov bolo v zmysle schváleného rozpočtu a jeho úpravou priebežne počas roka, hlavne čo sa týkalo čerpania kapitálových výdavkov, po schválení obecným zastupiteľstvom. Celkové výdavky boli vo výške 28 305 tis. Sk, z toho boli kapitálové výdavky vo výške 5 894 tis. Sk. Z vlastných finančných prostriedkov sa preinvestovalo 3 950 tis. Sk a 1 399 tis. Sk z poskytnutých dotácií. Na viacúčelové ihrisko bolo poskytnutá dotácie od nadácie SPP vo výške 1 mil. Sk a na rekonštrukciu požiarnej zbrojnice sme získali dotáciu z ministerstva financií SR 399 tis. Sk.

Bežné výdavky	22 411
Kapitálové výdavky	5 894
VÝDAVKY SPOLU	28 305

BEŽNÉ VÝDAVKY: Obec	8 345
MŠ	1 807
ZŠ - prenesené kompetencie	5 982
ZŠ, MŠ - strava hmotná núdza	41
ZŠ - motivačný príspevok	21
ZŠ - školské potreby	8
ZŠ - vzdelávacie poukaz	115
ZŠ - doprava žiakov	43
ZŠ - originálne kompetencie	800
ZUŠ	5 249
BEŽNÉ VÝDAVKY SPOLU	22 411

Finančné prostriedky 4 547 tis. Sk, ktoré sú prebytkom hospodárenia obce k 31. 12. 2007, obec použije na financovanie

kapitálových výdavkov po schválení obecným zastupiteľstvom v roku 2008.

Finančné prostriedky použité na kapitálové výdavky v r. 2007 (tis. Sk)

ZŠ Mošovce - rekonštrukcia sociálnych zariadení	545
Obec - stavby	
- Tržnica	166
- Obecný úrad	358
- Viacúčelové ihrisko	2 726
- Prístrešok vo dvore (nedokončený)	113
- Zberný dvor	214
Rekonštrukcia Požiarnej zbrojnice	840
Verejné osvetlenie	102
Elektrický rozvádzač	91
Dopravné prostriedky	289
Dopravné značenie	24
Pozemky	188
Stroje a zariadenie	
- Píla	16
- Kosačka	17
- Výpočtová technika	47
- Kancelársky nábytok	39
- Podlahová krytina (knižnica)	14
Ostatný DDHM	65
Projektová dokumentácia	40

KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY CELKOM 5 894

Ing. Milina Kašubová, účtovníčka

INVESTIČNÉ AKCIE 2008

1. bezdrôtový rozhlas po celej obci vrátane ulíc Na Tisovec a Na ranč	540 000 Sk
2. verejné osvetlenie ulíc na Tisovec, Na ranč a Čerňakovo	1 200 000 Sk
3. renovácia námestia – Rínok	4 000 000 Sk
4. rekonštrukcia WC dievčat v ZŠ J. Kollára	300 000 Sk
5. nový asfaltový povrch na spojnici námestia a ulice SNP, Na Drienok	3 000 000 Sk
6. výstavba Domu Jána Kollára	1 000 000 Sk
7. rezerva na rekonštrukcie, resp. opravy	400 000 Sk

PRÍPRAVA PROJEKTOV NA ZÍSKANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV Z EURÓPSKÝCH FONDOV PRE ROKY 2007–2013

1. rekonštrukcia budovy ZŠJ. Kollára (opravy strechy 5 000 000 Sk rekonštrukcia kúrenia 5 000 000 Sk výmena okien a nátery 5 000 000 Sk)	15 000 000 Sk
2. Dom sociálnych služieb	4 000 000 Sk
3. rekonštrukcia miestnych komunikácií	20 000 000 Sk
4. ŠRZ Drienok, s.r.o. po rozhodnutí, ako ďalej	

Tieto akcie boli schválené Obecným zastupiteľstvom v Mošovciach, ktoré zasadalo 4. 2. 2008 a ich realizácia bola tiež prerokovaná na celoobecnej schôdzi 14. 2. 2008.

PREČO CHODIŤ DO KOSTOLA?

Prednádávnom som kdesi čítal zamyslenie nad tým, prečo vlastne chodiť do kostola. Myslím, že na takúto otázku sa dá odpovedať celkom jednoducho. Dovolím si použiť niekoľko myšlienok od don A. Červeňa.

Prečo chodiť do kostola? Boh ma obdaroval veľkým darom a ja som mu za to vďačný. Dal mi život, vieru, učí ma láske, dal mi priateľov, ktorí síce nie sú bez chýb, ale delia sa so mnou o môj život. Krstom ma prijal do Cirkvi, posilnil birmovkou a pozval ma k nádhernému povolaniu. Som celkom zdravý, chutí mi jesť a chuť mi aj žiť. Cítim plnosť života a som za to vďačný Bohu. Ak teda vlastným takého bohatstvo, je spravodlivé a slušné poďakovať sa tomu, kto ma obdaroval. Ak od niekoho dostanem päť miliónov korún, iste mu budem nesmierne ďakovať. A nepadne mi to vôbec ťažko. A keďže som slušne vychovaný, do kostola chodím preto, aby som vedel „vzdávať vďaky“. To je podstata Eucharistie. A tu sme pri koreni slova, čo znamená Eucharistia. Eucharistia znamená vďakyvzdanie - preto teda chodíme do kostola.

Dalším motívom mojej návštevy kostola je, že som jednoducho človek, ktorý má telo, ale aj nesmrteľnú dušu. Mám srdce, ktoré je večne nespokojné a túži po niečom hlbšom, po naplnení. Srdce sa chce nasýtiť plnosťou života. Nechce ostať prázdne. Ako som už spomenul, to, že som človek, znamená, že potrebujem patriť aj do spoločenstva. Nie som nejaký solitér, oddelený od spoločenstva, samotár. Normálny človek vždy hľadá ľudí a inklinuje k spoločenstvu. A toto spoločenstvo, do ktorého chodím a ktoré sa schádza v kostole, zhromažďuje Duch Svätý. Treba hádam vysvetliť a poopraviť, že nie my ideme do chrámu, nie my sa rozhodujeme, že chceme ísť do kostola, ale je to dielo Ducha Svätého, ktorý nás zjednocuje a spája. Duch Svätý z nás vytvára tajomné mystické Kristovo telo.

Do Božieho domu chodíme aj preto, aby sme sa dali poučiť. Múdremu človekovi to nerobí problém. Predsa len existuje niekto, kto má slová večného života. Ježiš Kristus. Jeho hlas naplňuje moje srdce, moje požiadavky, posilňuje ma a usmerňuje v mojom živote.

Don A. Červeň spomína takýto príbeh, ktorý sa mu stal. Istá vysokoškolská zaklopala na moju kanceláriu a požiadala ma o rozhovor. Bol dosť zvláštny. Hneď vo dverách mi zvestovala, že o kostol ani nezakopla. Neverí v Boha a nemá ani záujem čosi podobné v živote hľadať. Zdá sa jej to nezmyselné. Okamžite ma teda informovala, kto je. Je neveriaca, nie tá, ktorá potrebuje kostol. Jej otázka však bola jednoduchá a priama: „Existuje láska? Veríte v lásku?“ Bolo to pre mňa prekvapenie, pretože som nebol pripravený na takúto priamu otázku z čista jasna. „To, čo najviac potrebujeme, je láska,“ vyšlo zo mňa akosi automaticky. „Len neviem, o akú lásku vám ide a kde ju hľadáte. A prečo mi vlastne kladiete tú-

to otázku?“ odpovedal som protiotázkou. Vyhrkla z nej odpoveď: „Všade okolo seba vidím rozpad priateľstiev, manželstiev, lások a všetkého krásneho. Vidím zlý a skazený svet.“ Povedal som: „Ale veď si ho budujete bez Boha, slobodne, nezávisle, podľa svojej chute, nemôže byť zlý. Boh vám do toho nezasahuje. Čiže ste slobodná, máte svet podľa svojich predstáv.“ Povedala: „Ale to je ilúzia.“ Reagoval som: „Prosím vás, to nemôže byť ilúzia, keď vy si vytvárate svoj svet podľa svojej chute. Robíte si ho dokonale podľa svojich predstáv a nikoho do toho nevpúšťate. Dokonca ani do kostola nechodíte, a tak vám to nekazia ani farári. Predsa nemôžete byť z toho sklamaná. Takže nie je to ilúzia.“ Trvala však na svojom: „Je to ilúzia.“ Ja: „Zvláštne. Človek sa celé dejiny snaží oslobodiť od Boha, aby nakoniec predsa skonštatoval, že bez Boha je to ilúzia?“ Potom pokračoval môj monológ: „Láska je. Existuje. Denne sa jej dotýkame, no kde ju vlastne hľadáme? A o akej láske hovoríme? Je tu Božia láska, ktorá sa nám denne dáva cez Eucharistiu, cez Božie slovo, cez spoločenstvo, ktoré my časť odmietame ako starožitnosť. Viem však, o akej láske hovoríte vy, milé dievča. O láske erotickej, egoistickej, zlodejskej. O láske, ktorá vyzmýka osobu ako citrón. A potom nastane v človeku prázdnota, rozchod, rozpad. Ježiš nás učí milovať a darovať sa. Hovorí o láske priateľskej, sebaobetujúcej, darujúcej sa - o agapé.“ Tomu sa však musíme naučiť vo svätej omši.

„Zablúdiť“ do kostola znamená pustiť Ježiša do svojho srdca. V kostole sa nudia iba tí, ktorí nechápu, čo je pre človeka dôležité. Tí, ktorí doteraz neobjavili hĺbku slova „láska“. Preto pojem svätá omša, ktorý najčastejšie priradujeme Eucharistii, nevyjadruje úplne celú hĺbku významu. Pochádza síce z latinského slova missa, čo znamená poslanie, čiže do kostola chodíme preto, lebo sme dostali aj poslanie vzdávať vďaky, učiť sa a vytvárať spoločenstvo lásky.

V našom farskom spoločenstve v uplynulom roku sme tiež hľadali a poznávali Lásku - Krista v prežívaní kresťanského života, života viery. V celej našej farnosti (Mošovce, Blatnica, Jazernica, Blažovce, Borcová, Bodorová, Kevice, Karlová) bolo pokrstených desať detí. K prvému svätému prijímaniu pristúpilo desať detí. Sviatosť manželstva si vyslúžilo päť mladých párov a z nášho spoločenstva sme odprevadili do večnosti 10 veriacich.

Načo teda chodiť do kostola? Aby sme začali hľadať lásku a aby sme našli raz tú s veľkým L. Všetkým nám prajem, aby v tomto novom roku sme opäť pochopili nesmiernu lásku Boha a vedeli na ňu s vďakou odpovedať (azda aj tým, že „zablúdime“ do kostola sa mu poďakovať).

Mgr. Peter Starošítk, farár

PÔSTNA ÚVAHA

„Križ, znak spásy, križ ten drevený“.

Možno nezvyčajný krátky úvod pre správu o našom Evanjelickom a. v. cirkevnom zbore v Mošovciach. Len chcem jednoducho naznačiť obdobie, do ktorého sme vkročili Popolcovou stredou. Tento rok bol fašiang príliš krátky. Ani sme sa nespamätali z Vianoc a už o niekoľko týždňov Veľká noc.

Symbolom kresťanstva je križ. Máme rôzne druhy križov, ale najznámejší pre nás križ † dva trámy, z toho jeden dlhší a druhý kratší, prekrižené. Do povedomia ľudstva sa stal činom, ktorý vykonal Boh. Poslal svojho Syna, Ježiša Krista, ktorý zomrel za hriešnych - teda nás všetkých - na križi. To, že kresťania sa zaujímajú o križ a majú ho vo svojom znaku, poukazuje na večnosť, spásu ľudstva. Križ je evanjelium (radostná zvesť, poslanstvo) o spasení. Evanjelium je hlásanie ukrižovaného Krista. Križ slúži ako symbol nášho spojenia s Kristom. Prijal na seba naše hriechy a zomrel za nás.

Najlepšie to človek pochopí prirovnaním - máte veľké dlhy, z ktorých sa neviete vymaniť. Exekútor hrozí zhabaním všetkého majetku. Ste v situácii, keď vás všetci odsudzujú a nechcú vám pomôcť. Dostať druhú šancu, potom by ste si isto inak zariadili život a snažili by ste sa žiť inak ako pred tým, len aby ste sa do takejto núdzovej až zúfalej situácie nedostali. A práve vtedy príde niekto neznámy, ktorý vás pozná i všetky vaše problémy, chce vás pochopiť. Zaplatí všetku dlžobu. Paradoxom je, že ani nepripraví splátkový kalendár, ale povie, je to OK. Zvlášťne až nepochopiteľné. Prečo to neznámy urobil? Len tak? Z lásky. Odbremenil od všetkého, čo ťaží a môžete začať nový život.

V Ježišovi Kristovi, ktorý zomrel na križi za naše dlhy - hriechy, ktoré dennodenne konáme, Boh na ne povedal „zaplatené“. Nová nádej. Prijmi odpustenie a zmeň svoj život. Nemusíš robiť veľké zmeny, to nepôjde všetko naraz, ale postupne. Milý úsmev, príjemná sms, pekné slovo, malá pomoc,... veľké veci sa skladajú z maličkostí. Exupery - Pane nauč ma umeniu malých krokov.

Pre toto všetko je pohľad na križ taký dôležitý. Je ti odpustené, prijmi svoju záchranu. V Kristu máš zaslúbený život. Časný aj večný. V Kristu odprevádzame aj svojich blízkych, keď odídu z tejto časnosti. Križ je pre kresťanov dôležitý. Symbol, ktorý nás všetkých spája, a prijíma takých, akí sme. **Slávnostné posvätenie nového križa v našom cintoríne sa uskutoční na Veľký piatok, 21. marca 2008.**

Mgr. Eva Škarupová Lašáková, farárka

*** ZMENY V MATERSKEJ ŠKOLE ***

Nepriaznivý demografický vývoj na Slovensku sa prejavuje už niekoľko rokov a nie je tomu inak ani v našej obci. Každý rok sa do materskej školy hlási menej detí, ako odchádza do základnej školy, a počet detí odchádzajúcich z materskej školy do základnej školy tiež každý rok klesá. Na začiatku roku 2007 sme mali v materskej škole dve triedy s tromi učiteľkami. Do konca augusta materskú školu navštevovalo 30 detí. Do základnej školy odišlo 9 predškolákov, dve deti sa odsťahovali. Na školský rok 2007/2008 sa prihlásilo 7 nových detí, z toho 3 sú zo susedných obcí, Socoviec a Karlovej. Celkový počet detí k septembru bol 24 detí a v decembri 26 detí.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam sme urobili niekoľké zmeny, priestorové i personálne. Jednu triedu sme využili na umiestnenie obecnej knižnice, nakoľko prvotné priestory potrebovala základná škola pre vlastné využitie. V súčasnosti sú v materskej škole dve triedy, jedna spálňa, jedna šatňa a jeden samostatný vchod.

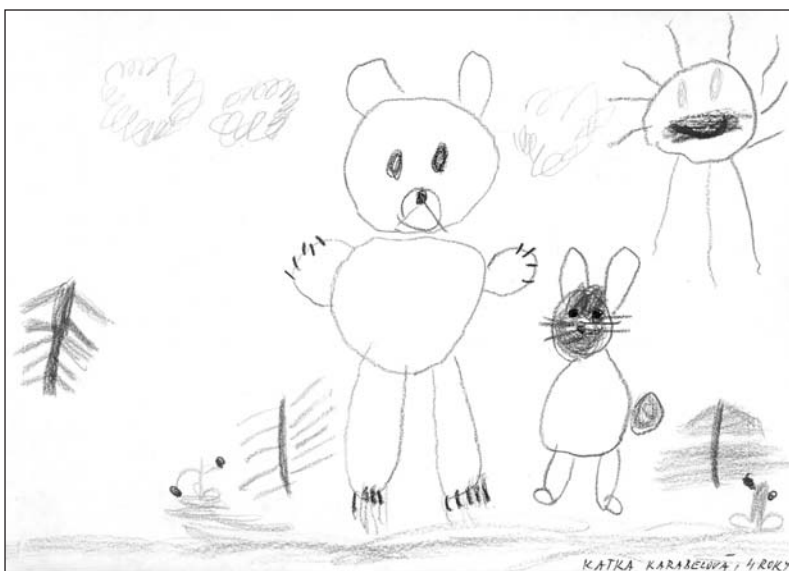
V personálnej oblasti sme pokles detí vyriešili znížením pracovného úväzku.

Tieto zmeny neovplyvnili kvalitu výchovno -vzdelávacej práce, pokračujeme v plnení úloh a cieľov materskej školy, pripravujeme pre deti zaujímavé činnosti, slávnostné dni, aby sa deti cítili v materskej škole príjemne a spokojní boli aj rodičia.

Pri tejto príležitosti chcem upozorniť všetkých rodičov, ktorí majú záujem umiestniť svoje dieťa v materskej škole v školskom roku 2008/2009, aby si podali prihlášku už v marci pri zápise detí na nový školský rok, aj keď predpokladajú, že dieťa nastúpi neskôr, v zimných alebo jarných mesiacoch. Je to dôležité pre finančné a personálne plánovanie zriaďovateľa materskej školy. V priebehu školského roka sa deti prijímajú, len ak sú v materskej škole voľné miesta.

Oznam o zápise bude zverejnený prostredníctvom miestneho rozhlasu a na vývesných miestach v obci. Tešíme sa na všetky detičky.

Danica Janecová
riaditeľka MŠ

O Z N A M !!!

Riaditeľka Materskej školy v Mošovciach oznamuje, že zápis detí do MŠ na šk. rok 2008/2009 sa koná v termíne od 1. 3. 2008 do 31. 3. 2008 v čase od 10.30 h do 12.30 h v budove materskej školy.

Prihlášku si môžete vyzdvihnúť v materskej škole.

K prihláške je potrebné priložiť potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa.

K 1. 9. 2009 je možné prijať 8 detí.

Prednostne sa prijímajú deti, ktoré dovŕšili piaty rok veku a deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

Čo ponúkame?

- * možnosť celodenného alebo poldenného pobytu so stravovaním podľa požiadavky (desiata, obed, olovrant)
- * kvalitný výchovno-vzdelávací proces podľa Programu výchovy a vzdelávania schváleného MŠ SR
- * práca s učebňou Lego-dacta - hra a vzdelávanie prostredníctvom stavebnice Lego
- * oboznamovanie s anglickým jazykom od 5 rokov dieťaťa, podľa záujmu, platený krúžok
- * hra s počítačom - ovládanie myši, hry na cvičenie pozornosti, pamäti, rozvíjajúce zmyslové vnímanie
- * tanečná a pohybová príprava detí v spolupráci so ZUŠ

Danica Janecová, riaditeľka MŠ

NECH SA PÁČI, VSTÚPTE! U NÁS SA VZDELÁVA...

Keď človek zanietene pracuje, neuvedomuje si, ako bežia hodiny, dni a týždne. Zrazu len príde čas, keď ho znova niekto vyzve, či by mohol čosi napísať o uplynulom období do miestneho časopisu.

Takže prešlo opäť dvanásť mesiacov a ďalšia časť nášho pracovného života je za nami. Človek sa zvykne zastaviť a prehodnotiť svoje rozhodnutia, činy.

Tu sa mi vynára v mysli posledná celoročná hodnotiacia správa našej školy, na ktorej sme pracovali dva mesiace, a kde uvádzame všetko podstatné i menej podstatné za **uplynulý školský rok**. Veľa aktivít, činností a materiálne zabezpečenie bolo a je viditeľné alebo aspoň čiastočne vnímané. Niektoré veci a činnosti sú neviditeľné, nepoznateľné a ukážu sa v plnej miere až o nejaký čas. Keďže tu nemáme toľko miesta, spomeniem len niektoré (všetko ostatné o nás si nájdete na stránke školy).

Nedá mi zase nespomenúť, že sa naša škola už pred časom vybrala náročnou cestou **pretvárania filozofie** a myslenia k prístupu k vzdelávaniu. Je prvým krôčikom za úspešným prijatím chystajúcej sa **transformácie slovenského školstva**. Budeme pripravení, keď nám z vyšších miest oznámia, že máme vytvoriť svoj vlastný školský program, ktorý kúsok po kúsku pripravujeme už v tomto období. Dôležitou súčasťou transformácie je zmena postoja pedagógov (ale i rodičov) k vyučovaniu - v škole sa mení spôsob učiteľovho pôsobenia na vyučovacej hodine. Upúšťa sa od direktívneho prístupu, prechádza sa viac na motiváciu a vlastnú aktivitu žiaka v nadobúdaní vedomostí, v lúskaní nepoznaného. **Projektové vyučovanie**, ktoré sme rozbehli, bude jedným zo základných kameňov vzdelávania. **Vyučovanie s prvkami tematického integrovaného vzdelávania**, t.j. vyučovania spoločnej témy cez viaceré predmety (tak ako je to v praktickom živote), už niekoľko rokov využíva na I. stupni. Na II. stupni sa tento spôsob práce využíva zatiaľ málo, lebo takmer každý predmet učí iný učiteľ. Veľmi dobre a ako jediný v okrese máme rozbehnuté **vzdelávanie informatickej výchovy ako povinného predmetu** na I. stupni. Vzdelávanie prebieha cez počítače aj v iných predmetoch. Taktiež ako jediný v okrese máme

rozpracovaný program v práci pre nadané deti integrované do bežného kolektívu. U niekoľkých detí bolo psychologickým vyšetrením potvrdené vysoké IQ potvrdené intelektuálne nadanie. Individuálne pristupujeme aj k ostatným šikovnejším žiakom, ale i k žiakom s poruchami učenia. Napriek tomu, že máme malý počet detí (139), začíname sa v okrese etablovať ako škola s viacerými pozitívmi školského systému, ktoré rodičia a deti nájdú len u nás. **Slovné hodnotenie na I. stupni** patrí nesporne medzi ne a je základom do budúcnosti, že už 8-, 9-ročný žiak pristupuje k svojej práci nie cez dobrú známku, ale cez svoj vlastný výkon. Dieťa si v slovnom hodnotení viac uvedomuje svoje pozitíva a spoznáva i negatíva, ktoré dokáže postupne odstraňovať. Jednoducho, cez hovorené slovo lepšie poznáva samo seba, dokáže hodnotiť a prijať pozitívnu kritiku. So slovným hodnotením majú viac problémy rodičia, pre ktorých je najdôležitejšia jednotka, dvojka,... ale nie to, aký potenciál sa za známkami skrýva. Keď má niekto jednotku - je výborný. Ale v čom? Predsa nie vo všetkom, človek nie je robot. Jednotka nikdy nebola zárukou úspešného a šťastného človeka, len jeho práca, prístup, hodnoty, motívacia.

Blízkosť základnej umeleckej školy tiež zvyšuje vzdelávanie v mošovskej škole, lebo sme schopní zabezpečiť aj s učiteľmi ZUŠ celodenný servis pre dieťa vrátane rozvíjania jeho záujmov a nadania.

Tak isto, môžem povedať úspešne, pokračujeme **vo vyučovaní AJ od prvého ročníka**, kde sme neznížili latku náročnosti. Ba naopak, naše prístupy sa časom zdokonaľujú. Problé-

my máme jedine v deviatej triede, kde žiaci neprešli vyučovaním angličtiny od 1. triedy a tento spôsob vyučovania sa len rozbiehal.

Ďalšie veľké pozitívum našej školy je v **školskej klíme**, ako my hovoríme - v hľadaní a nachádzaní tzv. rodinného typu školy. Každý pozná každého po mene, žiadne dieťa nie je mimo diania. Každé má väčšiu šancu vyniknúť pri malom počte detí v triedach. Prístup učiteľov sa mení práve v ochote rozprávať sa o všetkých problémoch a aj ich riešiť. **Sociálno-patologické javy** (drogy, šikanovanie, fajčenie, egoizmus,...) sa u nás objavujú (ak vôbec) len vo veľmi malej miere v porovnaní s okolitými školami. Sme schopní zaručiť pokojnú a neohrozujúcu atmosféru vzdelávania, čo nám potvrdzujú samotní žiaci i sociálni pracovníci v Turčianskych Tepliciach. Už niekoľkokrát sa preložením na našu školu zmenilo dieťa s veľkými disciplinárnymi problémami na takmer bezproblémové. V oblasti **environmentálneho vzdelávania** zatiaľ na báze záujmového krúžku a dobrovoľnosti sme taktiež na vysokej úrovni oproti iným školám. Aktivity v tomto smere neúnavne zabezpečuje p. uč. M. Klocháňová.

Materiálne sme opäť trochu pozdvihli školu - zakúpili sme množstvo didaktického materiálu, napr. encyklopédie a ďalšie tituly do žiackej a učiteľskej knižnice, vizuálne ma-

py na Aj, M, F, pomôcky na I. stupeň, lopty, žinenky, model ľudskej kostry a manipulačný model ľudského tela, ozvučovaciu techniku, počítače do každej triedy na I. stupni, na konci kalendárneho roka nové lavice a stoličky pre žiakov I. stupňa (v nasledujúcom roku budeme pokračovať aj pre II. stupeň), hračky do ŠKD, kovovú uzamykateľnú skriňu, skriňu pre video a televízor na kolieskach, datapro-

jektor do počítačovej učebne, gitaru, kancelársky nábytok,... Zabezpečili sme maľovanie vnútorných soklov a chodieb, vonkajšieho múrika na oplotení školy, nátery dvier, omalovanie priestorov školskej jedálne, opravu a rekonštrukciu chlapčenských WC s výmenou okien, zrekonštruovali nové šatne v novej budove školy, zriadili samostatnú miestnosť pre školský klub detí,...Do užívania nám pribudlo multifunkčné ihrisko, ktorého vybudovanie stálo nemálo úsilia a problémov starostu obce a ďalších zanietých ľudí, za čo sme im vďační.

V predchádzajúcom období sme získali finančné prostriedky na dva prijaté projekty - Raňajky u Tiffaniho (autorka a realizátorka PaedDr. J. Neumannová) a V krajine zdravia (autorka a realizátorka Mgr. R. Čanová), ktoré nesmierne obohatili vyučovanie o netradičné spôsoby učenia. Projektový spôsob vyučovania zrealizovali učitelia i v ďalších školských projektoch - Život s rastlinami (Mgr. M. Klocháňová), Rozprávka (Mgr. M. Pavláková), Potulky po Slovensku (Mgr. L. Hanková), Obloha na dlani (Ing. S. Kuka), Welcome! - Vitejte! (Ing. A. Šimonidesová), Móda mladých (Mgr. J. Boďová), Čo nám zem ponúka (všetci učitelia) a ďalšie. Škoda, že v rámci výzvy Zelené oázy sme neboli úspešní. Projekt vypracovala p. uč. Mgr. M. Klocháňová, ktorá navrhla úpravu celého okolia školy do malého školského parkíka. Budeme sa snažiť získať prostriedky od obce na jeho realizáciu.

V uplynulom roku pracovalo na našej škole desať rôznych krúžkov, ktoré zabezpečovali spolu so školským klubom detí mimovyučovaciu činnosť. Detský folklórny súbor Drienok (v súčasnosti už opäť pracuje pod ZUŠ), ktorý získal niekoľko ocenení v rámci okresu i kraja, odprezentoval okolo dvadsať ďalších vystúpení počas roka a reprezentoval našu obec i v zahraničí (v Poľsku). Krúžok úžitkového výtvarníctva pod vedením Paed. Dr. J. Neumannovej vystavoval svoje práce v martinskom Milléniu, kde sa stretli s veľmi peknou odozvou a ocenením.

Súťaže sú neodmysliteľnou súčasťou školskej práce. Darí sa nám hlavne v športových, recitačných, tanečných, speváckych, matematických a výtvarných. Z každej z nich sme

priniesli nejaké umiestnenie v rámci okresu. V **národnej** výtvarnej súťaži V krajine remesiel sme pre školu získali dve tretie miesta a v spomenutej tanečnej súťaži štvrté miesto v kraji. V minulom roku sme sa zapojili aj do geografickej olympiády a olympiády v anglickom jazyku. Pekné umiestnenie - druhé miesto v okrese - sme si priniesli aj z biologickej olympiády a z recitačnej súťaže v prednese povestí Šaliansky Matko - 1. miesto. Teší nás i ocenenie za prácu v národnej súťaži Envirootázniky. Pravidelne sa zapájame do medzinárodnej matematickej súťaže Matematický klokan. V nej sa našim siedmim žiakom podarilo získať ocenenie opäť v národnom kole.

V uplynulom roku sme sa s našimi žiakmi vydali viac po stopách poznávania prostredníctvom exkurzií, výchovných koncertov, besied a návštev, pretože si uvedomujeme, že učenie prebieha najlepšie priamo v reáliách. Ak zasiahne i emocionálnu oblasť a zmysly, udrží sa naše poznanie a kvalitná vedomosť veľmi dlho.

Rôzne aktivity a prezentácia školy na verejnosti taktiež zastávajú u nás popredné miesto. Také akcie ako Prišiel k nám Mikuláš, Deň otvorených dverí, Vianočný koncert, Fašiangový karneval, Veľkonočné tvorivé dielne, Stavanie Mája v obci, prezentácie projektov, koncert ku Dňu matiek, vystúpenie na Detskej turčianskej nedeli, návštevy v Poľsku, vystúpenia na Turčianskych slávnostiach folklóru, atď. sú pre deti i pre nás akoby oslavou vzdelávania, pre rodičov a priateľov potvrdením našej celoročnej práce.

Do budúcnosti si prajeme, aby nám optimizmus a nasadený trend ostal. Podporia nás v tom práve Váš záujem, sympatie a viera v naše schopnosti..

Mgr. Iveta Thomková
riaditeľka základnej školy

ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA

Začiatok nového roka je časom hodnotenia toho uplynulého. V septembri roka 2007 škola vstúpila do štvrtého roka svojej existencie. Za uplynulý čas sme otvorili celkovo 11 detašovaných pracovísk v okrese Turčianske Teplice a Martin, v ktorých tento školský rok navštevuje školu celkom 570 žiakov vo všetkých odboroch.

Sme radi, keď naša práca - výučba umenia v rôznych podobách pomáha deťom a celej spoločnosti presadzovať kultúrne hodnoty a celkovo formovať mladých ľudí k estetickému a citovému vnímaniu, a tak im v dnešnom pretechnizovanom svete ukazuje smer k duchovému rozvoju.

Výchova v duchu umenia a je jedno, či je to hudba, tanec alebo výtvarné umenie, robí človeka citlivejším a jed-

noznačne lepším. Sme radi, keď rodičia deťom takéto vzdelanie umožnia a tak investujú do ich budúceho uplatnenia v živote.

Za minulý kalendárny rok ZUŠ Mošovce svoju prácu prezentovala na viacerých kultúrnych podujatiach, či už priamo v obci alebo mimo nej, za všetky sa patrí spomenúť Mošovský jarmok, ktorý každoročne s veľkým úspechom poriada zriaďovateľ našej školy Obec Mošovce a Vianočný koncert v mošovskom kaštieli.

Sú to výsledky učiteľov a ostatných zamestnancov školy, ktorí majú veľký záujem na zachovaní dobrého mena školy a obce. Im patrí poďakovanie aj z toho, že vyučovaním na detašovaných pracoviskách naplňajú zámer ZUŠ Mošovce o dostupnosti umeleckého vzdelávania.

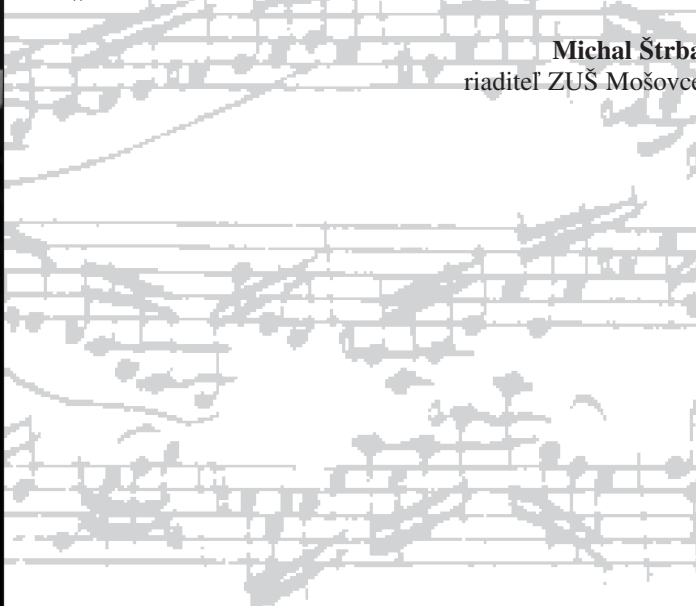
Na záver už len pár slov. Obec Mošovce je známa svojím kultúrnym dedičstvom, ale aj bohatým kultúrnym dianím súčasnosti. Preto je aj našim poslaním vychovať z dnešnej mladej ge-

nerácie ľudí so záujmom o kultúrne hodnoty a naplňovať tak odkaz Jána Kollára:

„SLÁVME SLÁVNE SLÁVU SLÁVOV SLÁVNÝCH.“

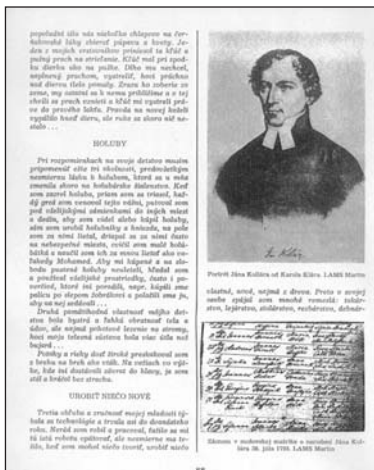
Michal Štrba
riaditeľ ZUŠ Mošovce

Oslavy – JÁN KOLLÁR

V dňoch 26. a 27. júla 2008 si spomenieme na nášho významného rodáka - básnika, spisovateľa, kňaza, hlásateľa myšlienky všeslovanskej vzájomnosti

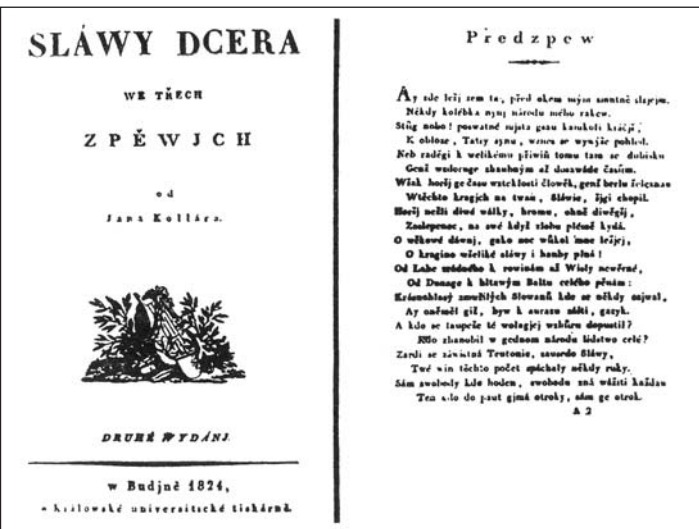

JÁNA KOLLÁRA

pri príležitosti 215. výročia jeho narodenia.

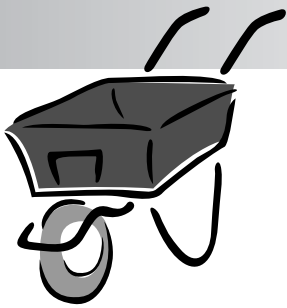
Predbežný program osláv:

- v sobotu 26. júla 2008 - organový koncert v Ev. a. v. kostole
- ďalšie podujatia
- v nedeľu 27. júla 2008 - polozenie spomienkových kytíc k soche Jána Kollára
- Slávnostné Služby Božie v Ev. a. v. kostole
- Slávnostný obed
- Popoludňajší kultúrny program spojený s veselnicou

AKTIVAČNÁ ČINNOSŤ

Obec Mošovce aj pre rok 2007 podpísala dohodu s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine a pokračovala v Národnom projekte V - Aktivácia nezamestnaných s nízkou motiváciou odkázaných na dávku v hmotnej núdzi

formou menších obecných služieb, do ktorého sa zapájala od jeho začiatku, t. j. od roku 2004. Finančným podporovateľom tejto akcie je Európsky sociálny fond.

Z celkového počtu 70 evidovaných nezamestnaných v obci Mošovce k 1. 1. 2007, z ktorých bolo 35 odkázaných na dávku v hmotnej núdzi, bolo zaradených 18 uchádzačov o zamestnanie so 16 hodinovým týždenným pracovným časom na obdobie od 8. 1. 2007 do 31. 5. 2007 a od 1. 6. 2007 do 31. 8. 2007 so 16 uchádzačmi. K nej boli vypracované dva dodatky, a to na obdobie od 1. 9. 2007 do 30. 11. 2007 s 13 uchádzačmi a od 1. 12. 2007 do 31. 12. 2007 s 8 uchádzačmi, ktorých povinnosťou bolo odpracovať 14 hodín v týždni.

Počet zaradených uchádzačov sa znížil z toho dôvodu, že dvaja sa zamestnali na základe pracovnej zmluvy, dvaja boli hospitalizovaní a ostali dlhodobo práceneschopní. Niektorí z nich boli zaradení na aktivačnú činnosť už viackrát.

Počas trvania dohody vykonávali uchádzači o zamestnanie rôzne činnosti, ako napr.:

- údržba verejnej zelene, miestneho parku, cintorína, čistenie potoka
- náter smetných košov, zábradlí a stojanov na bicykle v obci

- pomoc pri výstavbe oplotenia pri Múzeu mošovských remesiel
- výkop jám pod značky a informačné tabule v obci
- kladenie kociek a obrubníkov - chodník pri potoku
- úprava verejných priestranstiev po veternej smršti
- odvoz elektrospotrebičov, betónovanie, výstavba oplotenia, a iné práce v zbernom dvore odpadu
- vývoz kontajnerov

- práce pri rekonštrukcii tržnice v obci
- pomocné práce pri výmene okien a maľovaní v MŠ a príprava miestnosti pre Obecnú knižnicu umiestnenú v Materskej škole, sťahovanie knižnice z priestorov ZŠ do MŠ, oprava pletiva pri MŠ
- práce pri obnove chodníka, oprava a náter brány, oprava plotu vo dvore OcÚ
- pomocné práce pri organizovaní a priebehu Mošovského jarmoku a čistenie obce po jeho ukončení

- pomocné práce pri výstavbe a úprave viacúčelového ihriska
- búracie práce a pomoc pri stavebnej úprave priestorov sociálnych zariadení v budove Požiarnej zbrojnice a čistenie po jej ukončení
- čistenie a upratovanie v Múzeu mošovských remesiel, v Pamätnej izbe Jána Kollára, v Dome smútku
- príprava vianočnej výzdoby obce a ďalšie práce
- doručovanie platobných výměrov, upomienok a inej pošty občanom obce

Hlavným cieľom vykonávania aktivačnej činnosti je zveladenie a údržba obecného majetku, zlepšenie sociálnych a kultúrnych podmienok a zlepšenie prostredia v obci.

Prostredníctvom takýchto aktivít si nezamestnaní opäť obnovujú základné pracovné návyky, čím sa ich zamestnanosť podstatne zvyšuje. Sú aj prílepením k rodinnému rozpočtu, nakoľko tí, ktorí boli do aktivačnej činnosti zaradení, si po odpracovaní dohodnutých hodín mesačne prilepšili sumou 1.900,- Sk. Svojou prácou sa pričínili o rozvoj obce a ušetrili finančné prostriedky pre obec, za čo im patrí poďakovanie.

Anna Karabelová
koordinátor

ČO ĎALEJ, DRIENOK?

Analyzovať hospodárenie športovorekreačného zariadenia Drienok za uplynulé obdobie roku 2007 je rovnako jednotvárne ako analýza hospodárenia za posledných päť rokov.

Kto sledoval vývoj a správy hospodárenia spoločnosti v nedávnej minulosti, dokáže vyvodiť záver, že areál športovorekreačného zariadenia stagnuje.

Príjmy a výdavky za obdobie hospodárskeho roku sú v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi na stokoruny rovnaké. Spoločnosť nie je stratová (príjmy zodpovedajú hodnote 7 miliónov Sk), avšak nie je ani výrazne zisková (výdavky predstavujú sumu 6,8 milióna Sk). Avšak čo je najväčším nedostatkom zariadenia: možnosti poskytovaného ubytovania, základné vybavenie sociálnych zariadení, kúpaliská či volejbalové a tenisové kurty už nie sú zodpovedajúce nárokom súčasného spotrebiteľa.

Zariadenie je vo fáze, kedy nezodpovedá ani nárokom zákazníka s nízkym príjmom, ani nárokom zákazníka, ktorý žiada určitý štandard, ba dokonca nevyhovuje ani nárokom detských klientov.

Nechceme hľadať vinníka za súčasný stav, nechceme sa vyhovárať na súčasnú ekonomickú situáciu spoločnosti, rodín, či politiku predstaviteľov našej obce, alebo vedenia kúpaliska. Chceme spolu so všetkými občanmi, ktorým záleží na našom krásnom areáli „kúpaliska Drienok“ nájsť možnosť zveladiť

a hrdlo prezentovať areál, služby a možnosti športového využitia v Mošovciach.

Máme možnosti čerpania financií v rámci eurofondov určených na rozvoj cestovného ruchu. Netvrdíme, že je to jednoznačná cesta, avšak za pokus o získanie takejto finančnej injekcie to stojí.

Ďalšou možnosťou je prenajať celý areál do rúk finančne nezávislej spoločnosti, ktorá by v rámci nájomného vzťahu bola schopná rekonštrukcie i budovania areálu.

Čaká nás neľahká úloha vysporiadať sa s obrovskými problémami v rámci rekonštrukcie areálu, mohli by sme to porovnať s rokom 1995, kedy po niekoľkoročnom prenajímaní areálu rôznym podnikateľským subjektom bol čas vziať to správne do rúk a postaviť areál na nohy. Prešlo 12 rokov, zmenili sa podmienky, nároky a možnosti podnikania a je čas znova vyriešiť problém areálu v nových podmienkach.

Želám obci Mošovce, aby sa jej v tomto neľahkom postavení podarilo správne investovať do areálu, pretože areál to všetkým občanom vráti stonásobne.

S prianím pekného a úspešného dňa
Renáta Matulová

Knižnica – vynikajúca možnosť, ako si za pár korún po celý rok požičiavať obrovské množstvo kníh, za ktoré by sme pri nákupe výdatne znížili stav na svojom účte

Mošovská knižnica počas svojej histórie niekoľkokrát zmenila svoje priestory.

Svoj „kočovný život“ zavŕšila v auguste roku 2007, keď sa usadila v budove materskej školy.

Tí, čo už knižnicu navštívili v nových priestoroch, myslím, môžu byť spokojní. Knižnica, aj keď nie je taká priestraná, na kvalite určite nestratila. Je svetlá, teplá, čisto vymalovaná, s novou podlahou. Obecnému úradu naozaj išlo nielen o presťahovanie ako také, ale naozaj o vybudovanie kvalitného kultúrneho stánku. Pri vstupe sa dá hneď postrehnúť, že spoločná práca zanietých ľudí, ktorým záleží na dobrej veci, priniesla nádherný výsledok.

Aj keď sa knižnica presťahovala z námestia do vedľajšej ulice, pevne veríme, že jej návštevníci, či už dlhoroční alebo noví, si nájdu cestu za knihou aj do tejto časti obce.

Slávnostné otvorenie nových priestorov sa konalo 4. septembra 2007 za účasti niekoľkých hostí - predstaviteľov spoločenského života obce. Nechýbali zástupcovia miestnych školských zariadení - p. riaditeľka MŠ, p. riaditeľka ZŠ, p. riaditeľ ZUŠ. Veď práve v týchto inštitúciách je záruka, že knižnica bude mať byť pre koho otvorená. Prizvaná bola aj metodička z Turčianskej knižnice v Martine p. Sivová a miestni farári.

Obecný úrad ako aj celé zastupiteľstvo podporuje rozvoj knižnice. Svedčí o tom záujem o dopĺňanie jej knižničného fondu novinkami, na čo vyčlenila z rozpočtu 20 000,- Sk.

Aj touto cestou Vás srdečne pozývame do radov čitateľov obecnej knižnice. Pre tých, ktorí nás nevedia nájsť:

Jana Fánčiová, knihovnička

OBCNÁ KNIŽNICA MÁ NOVÉ PRIESTORY

KDE? – Budova materskej školy 1. vchod

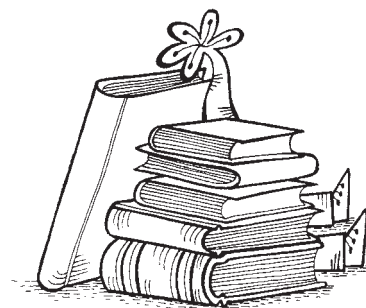
OTVORENÉ – utorok a štvrtok od 15.00 do 18.00 hod.

KDE VŠADE SOM BOLA:

- r. 1965 – budova u Kollárov - 1 miestnosť osvetovej besedy
- r. 1966–1973 – Požiarna zbrojnica (priestory, kde bola neskôr umiestnená sobášna miestnosť)
- r. 1974–1985 – stará budova MNV
- r. 1986–1990 – bývalá trieda v Kultúrnom dome
- r. 1991–2000 – nový Obecný úrad na námestí
- r. 2000–2007 – Základná škola na námestí (bývalá trieda chémie)
- r. 2007 – Materská škola (1. vchod)

Moje knihovníčky:

- p. Drahomíra Sklenárová
- p. Božena Reřkovská
- p. Jarmila Rybová
- p. Jana Fánčiová

MOŠOVSKÍ LEKÁRI OD ZAČIATKU AŽ PO ROK 1945

Napriek pomerne značnému záujmu o dejiny Turca je v ich analýze veľa neznámeho. Obsah dejín je bytostne podmienený vývojom spoločnosti a tento vývoj sa premieta svojou realizáciou špecifikovane v jednotlivých oblastiach spoločenského života. K nim patrí aj tá spoločenská oblasť, ktorá s ohľadom na svoje veľmi významné a citlivé poslanie ochrany zdravia a života človeka má svoje osobitné určenie a chápanie.

Prvou písomnou zmienkou historickolekárskeho obsahu z územia Turca je listina kráľa Ladislava IV. z roku 1281, ktorou Petrovi, synovi Mikulášovmu, za zásluhy dáva ako dar územie Hája a teplé pramene zvané Teplica.

V roku 1532 prebrala teplické pramene a kúpele pod svoju správu bohatá Kremnica. V tom istom roku ustanovila v kúpeľoch stáleho lekára. Bol ním Johannes Barbierus z Mošoviec, ktorý v Turči. Tepliciach vybudoval prvú „lekársku izbu“. Tento rodák z Mošoviec bol prvou historicky doloženou lekárskou osobnosťou z Turca.

Ďalšia osobnosť Matej Institoris -Mošovský (1708-1763) pochádza z rodu Institorisovcov z Mošoviec. Pôsobil v tomto období ako župný lekár Spiša v Levoči.

Z celého radu identifikovaných lekárov Turca treba spomenúť Teofila Kelínyho, ktorý sa zaslúžil o analýzu termálnych prameňov, zaoberal sa aj nákazlivými chorobami, ktoré vtedy sužovali ľudstvo. Pôsobil ako lekár Turčianskej župy a býval v Mošovciach.

Pôsobnosť jednotlivých lekárov v Mošovciach môžeme podrobnejšie zachytiť až v neskoršom období, kde máme viac archívnych prameňov.

Dňa 20. 6. 1921 nastúpil do Mošoviec ako obvodný lekár MUDr. Tomáš Jílek. Pôsobil v obci do 15. 10. 1925. Bol tu svedomitým a obľúbeným lekárom. Jeho lekársku prax vystriedal 15. 10. 1925 obvodný lekár MUDr. Karol Štrba. Bol promovovaný v Prahe a v Mošovciach pôsobil do 1. 4. 1930. V obci sa netešil moc veľkej obľube, o čom svedčí množstvo sťažností jeho pacientov priamo okresnému náčelníkovi. Ani ku kolegom nebol ústretový.

Od 1. 12. 1931 pôsobil v Mošovciach dočasný zmluvný lekár

MUDr. Jakub Spitzer, ktorý vykonával lekársku prax v Turčianskych Tepliciach. Tento stav bol len dočasne, kým sa opäť neobsadilo miesto obvodného lekára. 30. 4. 1932 prichádza do obce MUDr. Alojz Dias, pravdepodobne Bulhar. Jeho nástupný plat činil 9 900,- Sk, náhrada cestovného za rok vo výške 2 690,- Sk. Obvodným lekárom bol do 30. 5. 1933.

V tomto roku (31. 8. 1933) občania Mošoviec podali žiadosť priamo na Krajský úrad v Bratislave, aby miesto štátneho obvodného lekára v Mošovciach obsadil MUDr. Dimitrij Naumenko. Ich želanie nebolo možné vziať do úvahy, pretože o mieste obvodného lekára už bolo rozhodnuté.

Novonastupujúcim lekárom v Mošovciach bol MUDr. Vladimír Ivanov, najlepšie kvalifikovaný z možných uchádzačov. Jeho menovanie bolo prevedené dekrétom Krajského úradu v Bratislave zo dňa 27. 9. 1933. Do Mošoviec nastúpil 1. 11. 1933. Narodil sa 25. 6. 1900 v Charkove v Rusku. Bol národnosti ruskej, viery pravoslávnej. 1. 2. 1930 bol promovovaný v Prahe. Tamojší úrad ho vrele odporúčal a charakterizoval ho ako svedomitého, pilného a dobrého lekára. Svoju lekársku prax vykonával v našej obci do roku 1945. Pred koncom II. svetovej vojny evakuoval s manželkou do Nemecka.

Krátko po oslobodení bol poverený zastupovaním štátneho obvodného lekára (od 2. 5. 1945) MUDr. Emil Fraštacký, ktorý vykonával lekársku prax v Turčianskych Tepliciach.

Na žiadosť z 9. 7. 1945 Povereníctvo SNR pre zdravotníctvo poverilo funkciu štátneho obvodného lekára MUDr. Emila Briestenského. Do Mošoviec nastúpil 1. 9. 1945. Narodil sa 28. 7. 1911 v Poľsku v meste Unja. Svoju lekársku prax vykonával až do roku 1950.

Mgr. Katarína Sadloňová

Štátny archív Bytča, pobočka Martin, fond OÚ Martin (1923-1945)

Junas J.: Z histórie lekárstva v Turci, in: Kmetianum, rok 1982, (st. 237-250)

MOŠOVSKÝ FUTBAL

Hneď na úvod je potrebné priznať, že Futbalový klub ŠK Drienok sa nachádza v hlbokoj kríze, ktorá vyvrcholila na jeseň 2007. Nešťastím boli zmeny vo vedení klubu a jeho riadenie. Nekoncepčná a neprehľadná práca vedenia preniesla antipatie aj na iných

členov oddielu a hlavne na hráčov mužstva dospelých. Aj práca s mládežou sa ukázala ako krátkozraká. A tak zákonite družstvo dospelých po jesennej časti obsadzuje posledné miesto tabuľky. A hoci zo strany obce boli vytvorené všetky predpoklady, aby hráči mohli dobre reprezentovať obec, na jeseň 2007 získali iba 7 bodov, jeden zápas vyhrali, 4 remizovali a 8 prehrali, čo stačilo na posledné 14. miesto v tabuľke. 6 stratených gólov je zlá vizitka.

Dňa 18. septembra 2007 sa schádza členská schôdza, ktorá na svojom zasadnutí odvoláva výbor futbalového oddielu a volí nové vedenie. No nového výboru boli zvolení 7 členovia - prezident Imrich Arvay, podpredseda Ján Borcovan, tajomník Peter Daubner a ďalší členovia výboru Peter Lúdik st., Ing. Vladimír Jančí, Miroslav Plešo a Milan Šavol.

Nové vedenie si za úlohu dalo konsolidovať život v oddie-

le a pokúšať sa v jarnej časti získať toľko bodov, čo bude stačiť na záchranu tejto súťaže.

Prípravu na jarnú súťaž družstvo dospelých začalo 18. januára 2008 pod vedením nového trénera Petra Hanzlíčka, bývalého hráča Mošoviec. Ideálne podmienky - telocvičňa, ihrisko s umelou trávou a osvetlením, zimný turnaj na pomocnom ihrisku v Mošovciach za účasti Turčianskej Štiavničky, Ďanovej a Blatnice dávajú záruku dobrej prípravy na jarné zápasy. Veríme, že nebude absentovať chuť chlapcov.

Pred novým výborom stojí neľahká úloha oživiť popri družstve žiakov aj družstvo dorastencov. V súčasnosti družstvo žiakov vedie a trénuje Ing. Ján Thomka. Chlapci po jeseni obsadili 6. miesto s 11 bodmi, keď 4 zápasy prehrali, 2 remizovali a 3 vyhrali. Jediným najlepšie hodnoteným hráčom je Daniel Oškrobaný.

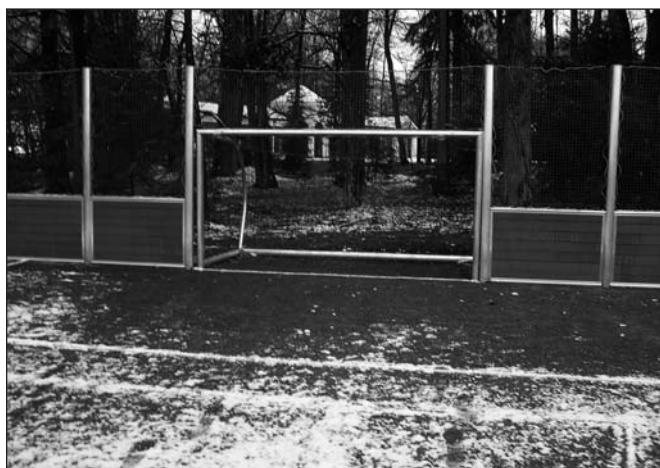
Veríme, že dobre vytvorené podmienky sa postupne prejaví aj na ihrisku a že futbal ako šport bude prinášať viac radosti na ihrisku aj mimo ihriska.

Imrich Arvay
prezident FK ŠK Drienok

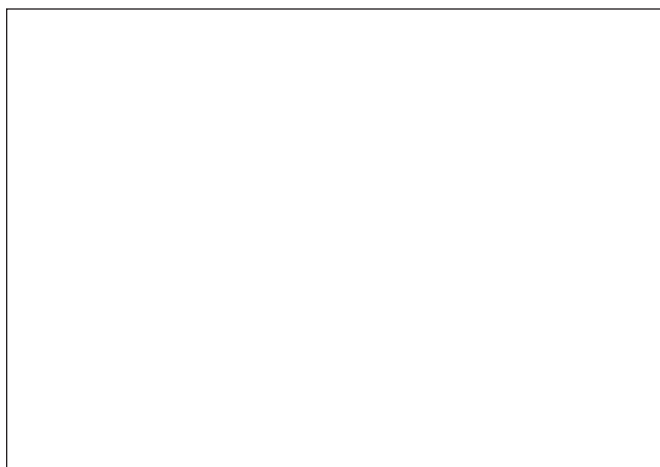
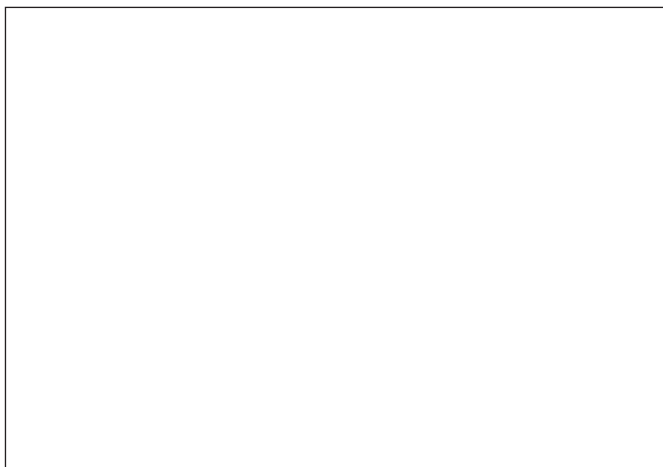
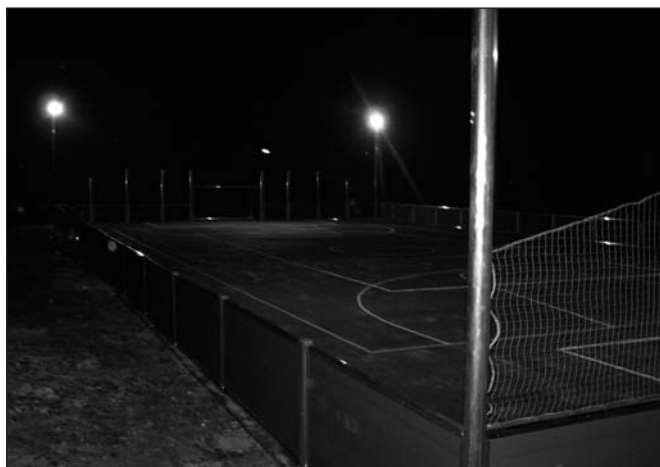
VÝSTAVBA VIACÚČELOVÉHO MINIHRISKA

Na jeseň uplynulého roku začala obec za podpory Nadácie SPP, dodávateľskej firmy Scansis Bratislava, dodávateľa stavebných prác Stavebnej martinskej spoločnosti, s.r.o., a aktívnych pracovníkov obce s výstavbou viacúčelového minihriska. Ide o viacúčelové športovisko, na ktorom sa dá hrať minifutbal, basketbal, volejbal, hádzaná, nohejbal a tenis.

V Mošovciach tak vyrástlo druhé hornoturčianske ihrisko s umelou trávou.

Otvorené bolo 10. novembra 2007

JE DOBRE VEDIETĚ

Hasičská a záchranná služba	150, 112
Záchranná služba	155, 16 155, 112
Polícia	158, 112
Poruchová služba – elektrina	0850 111 468
Poruchová služba – plyn	0915 735 413, 422 10 37, 492 33 70
Poruchová služba – voda	492 29 90
Pohotovostná lekárska služba	492 23 44
Linka záchrany života	0850 111 313

Štatistika pohybu obyvateľstva v roku 2006

narodilo sa	9 občanov
pristahovalo sa	30 občanov
odstahovalo sa	20 občanov
zomrelo	15 občanov

SPOMIENKY A BLAHOŽELANIA / 2007

Narodili sa

Viktória Rešetárová
Martina Pálešová
Michal Poništ
Alexandra Rybanská
Alex Lubomírsky

Jakub Kvorka
Adam Kvorka
Marek Felcan
Tatiana Ferienčíková

Blahoželáme všetkým našim spoluobčanom k životným jubileám, ktorých sa dožili v priebehu roku 2007

65 rokov

Anna Barančeková
Elena Bibzová
Blažej Petrovič
Ivan Chorváth
Miroslav Retkovský
Ján Krajč
Elena Šarkanová
Elena Piecková
Mária Boďová
Milan Petrovič
Ludovít Windisch
Zuzana Ráhelová
Elena Krajčová
Marcela Bodorovská

70 rokov

Anna Šarlinová
Matej Baranček
Jozef Šimonides
Mária Mičíková
Mária Trofimenková
Anna Borcovanová
Anna Lúdiková
Arpád Džadoň
Marta Ballová
Milan Lojka
Jozef Ferianči
Ondrej Lvončík
Marta Zubáňová

75 rokov

Karol Mondek
Blažej Košík
Juraj Ballo
Darina Líšková
Emília Veselovská
Elena Košová
Milan Lojka
Elena Barančeková
Pavína Petrovičová
Anna Sklenárová
Anton Karabel
Anna Siakelová
Jozef Turcer
Eleonóra Rybová

80 rokov

Jozef Sklenár
Dušan Reťkovský
Etela Kubíková
Jozef Tatár
Filip Mondek
Elena Lichnerová
Anna Líšková
Jozef Veselovský
Emília Frličková

85 rokov

Štefan Oravec
Emília Milanová
Anna Sýkorová
Ea Dírerová
Ludmila Valocká
Emília Dvornáková
Milina Daubnerová
Ján Bada
Františka Slováková
Juraj Lepieš
Oľga Juhászová

90 rokov

Mária Rajčeková

MANŽELSTVO UZAVRELI

Lubomír Windisch
Tomáš Vencelík
Peter Zámečník
Milan Feriančík
Abdullah Mala
Lubomír Petrovič
Ivan Janovec

Adriana Lukáčová
Miroslava Chvojková
Milena Antalová
Ing. Tatiana Lojková
Jana Lúdiková
Eudmila Nezdobová
Slávka Naháľková

Jaroslav Firák
Jozef Pisár
Peter Štrbák
Jaroslav Sekanina
MUDr. Zoltán Cibula
Ján Retlich

Janka Krakovská
Daša Harkabuzová
Zlatica Zajacová
Monika Kozáková
MUDr. Ivana Danišová
Zuzana Johanidesová

ROZLÚČILI SME SA...

Marián Siakel
Roman Juhász

Zuzana Polerecká
Ján Hanus

Miroslav Piecka

Pripravované podujatia v roku 2008 v Mošovciach

Stavanie MÁJA na námestí - celoobecné podujatie s kultúrnym programom detí ZŠ J. Kollára a ZUŠ

2. májová nedeľa - celoobecná oslava Dňa matiek s vystúpením detí MŠ, ZŠ J. Kollára a ZUŠ

Mošovský sedmohlások - súťaž detí v speve slovenských ľudových piesní. Toto podujatie organizuje každoročne Základná škola J. Kollára v Mošovciach.

Prvá júlová sobota patrí vždy požiarnikom z blízkeho i ďalšieho okolia, ktorých družstvá mužov a žien na ihrisku ŠK DRIENOK súťažia v požiarnom útoku
O PUTOVNÝ POHÁR STAROSTU OBCE MOŠOVCE.

Kontakt: Obecný úrad Mošovce, Kollárovo námestie 314, 038 21 Mošovce, tel. č. 043/494 41 00.

26. - 27. 7. 2008 - celoobecné oslavy 215. výročia narodenia Jána Kollára

Na počesť výročia SNP vždy v posledný augustový víkend poriada Volejbalový oddiel ŠK DRIENOK na kurtoch ŠRZ DRIENOK Volejbalový turnaj mužov a žien o Putovný pohár ŠRZ DRIENOK s medzinárodnou účasťou.

Kontakt: Juraj Zubáň, Mošovce, Čerňakovo 39, 038 21 Mošovce, tel. č. 043/494 43 80.

Na rozhraní mesiacov september a október - v prvý októbrový víkend - poriada obec každoročne MOŠOVSKÝ JARMOK v priestoroch námestia. Jarmok je spojený s oblasťou výstavou hospodárskych zvierat, drobného zvieratstva, exotického vtáctva, hydiny, zeleniny, ovocia a kvetov s bohatým kultúrnym programom.

Kontakt: Obecný úrad Mošovce, Kollárovo námestie 314, 038 21 Mošovce, tel. č. 043/494 41 00.

6. december vždy patrí deťom, pretože prichádza MIKULÁŠ a darčekom obdarúva všetky mošovské deti do veku 14 rokov. Podujatie organizuje obec za pomoci miestnych sponzorov.

Kontakt: Obecný úrad Mošovce, Kollárovo námestie 314, 038 21 Mošovce, tel. č. 043/494 41 00.

UPRATOVACIA ČATA

**Dôverujte nám a zverte do našich rúk
Váš domček, Váš byt, kanceláriu, priestory,
v ktorých trávite najviac času.**

0908 474 639

Tešíme sa na spoluprácu